TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2009. gada 17. decembrī *

Lieta C-197/09 RX-II

par Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas (apelācijas palāta) 2009. gada 6. maija sprieduma pārskatīšanu lietā T-12/08 P *M*/*EMEA*, kas taisīts tiesvedībā

M

pret

Eiropas Zāļu aģentūru (*EMEA*).

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents) un D. Švābi [*D. Šváby*],

* Tiesvedības valoda — franču.

ģenerāladvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *M* vārdā — S. Orlandi [*S. Orlandi*], Ž. N. Luī [*J.-N. Louis*] un E. Maršals [*E. Marchal*], advokāti,

— Eiropas Zāļu aģentūras (*EMEA*) vārdā — V. Salvatore [*V. Salvatore*] un N. Rampals Olmedo [*N. Rampal Olmedo*], pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā — Dž. Palmjeri [*G. Palmieri*], pārstāve, kurai palīdz Dž. Ajello [*G. Aiello*], *avvocato dello Stato*,

— Polijas valdības vārdā — M. Dovgelevičs [*M. Dowgielewicz*], pārstāvis,

— Eiropas Parlamenta vārdā — E. Periljo [*E. Perillo*], M. Gomeša-Leala [*M. Gómez-Leal*] un L. Vizadžo [*L. Visaggio*], pārstāvji,

— Eiropas Savienības Padomes vārdā — K. Fekete [*C. Fekete*] un M. Bauers [*M. Bauer*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — Dž. Karols [*J. Currall*] un D. Martins [*D. Martin*], pārstāvji,

ņemot vērā EKL 225. panta 2. punkta otro daļu,

ņemot vērā Tiesas Statūtu 62.a un 62.b pantu,

noklausījusies ģenerāladvokātu,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Šajā tiesvedībā tiek pārskatīts Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas (apelācijas palāta) 2009. gada 6. maija spriedums lietā T-12/08 P *M*/*EMEA* (turpmāk tekstā — "2009. gada 6. maija spriedums"), ar kuru Pirmās instances tiesa, pirmkārt, atcēla Eiropas Savienības Civildienesta tiesas (pirmā palāta) 2007. gada 19. oktobra rīkojumu lietā F-23/07 *M*/*EMEA* (Krājumā-CDL vēl nav publicēts), kā arī Eiropas Zāļu aģentūras (*EMEA*) 2006. gada 25. oktobra lēmumu tiktāl, ciktāl ar to noraidīts *M* 2006. gada 8. augusta lūgums par to, lai invaliditātes komisija izskatītu viņa lietu (turpmāk tekstā — "2006. gada 25. oktobra lēmums"), un, otrkārt, piespriests *EMEA* samaksāt apelācijas sūdzības iesniedzējam kompensāciju EUR 3000 apmērā.

2 Pārskatīšana attiecas uz jautājumu, vai 2009. gada 6. maija spriedums kaitē Kopienu tiesību vienotībai vai konsekvencei tiktāl, ciktāl minētajā spriedumā Pirmās instances tiesa, rīkojoties kā apelācijas tiesa, jēdzienu "tiesvedības stadija to ļauj [taisīt galīgo spriedumu lietā]" Tiesas Statūtu 61. panta un minēto statūtu pielikuma 13. panta 1. punkta izpratnē interpretēja tādā veidā, kas tai ļāva pieņemt lietu izskatīšanai un lemt pēc tās būtības, lai gan tai iesniegtā apelācijas sūdzība attiecās uz pirmajā instancē izmantotā risinājuma attiecībā uz iebildi par nepieņemamību pārbaudi un lai gan attiecībā uz strīda aspektu, kas pieņemts izskatīšanai, nekāda uz sacīkstes principu balstīta apspriešana nav notikusi ne minētajā tiesā, ne arī Civildienesta tiesā kā pirmās instances tiesā.

Atbilstošās tiesību normas

3 Tiesas Statūtu 61. panta pirmajā daļā ir noteikts:

"Ja apelācija ir pamatota, Tiesa atceļ Pirmās instances tiesas lēmumu. Tā var pati pieņemt [taisīt] galīgo spriedumu attiecīgā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, vai nodot lietu atpakaļ sprieduma pieņemšanai [taisīšanai] Pirmās instances tiesā."

4 Minēto statūtu pielikuma 13. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Ja apelācija ir pamatota, Pirmās instances tiesa atceļ Civildienesta tiesas lēmumu un pati pieņem [taisa] spriedumu attiecīgā lietā. Tā nodod lietu atpakaļ sprieduma pieņemšanai [taisīšanai] Civildienesta tiesā gadījumos, ja tiesvedības apstākļi neļauj Tiesai nākt klajā ar lēmumu."

Prāvas priekšvēsture

5 No 2009. gada 6. maija sprieduma izriet, ka *M*, pagaidu darbinieks, kas bija uzsācis darbu *EMEA* 1996. gada oktobrī, 2005. gada martā cieta nelaimes gadījumā darbā un kopš tā laika bija slimības atvaļinājumā. Viņa līgums ar *EMEA* netika pagarināts un beidzās 2006. gada 15. oktobrī.

6 2006. gada 17. februārī *M* lūdza izveidot invaliditātes komisiju; *EMEA* to atteica ar 2006. gada 31. marta vēstuli. 2006. gada 3. jūlijā *M* par šo atteikumu iesniedza sūdzību, kas tika noraidīta ar 2006. gada 25. oktobra lēmumu.

7 Pa to laiku — 2006. gada 8. augustā — *M* iesniedza jaunu lūgumu izveidot invaliditātes komisiju un pievienoja tam ārsta *W* medicīnisko atzinumu.

8 Ar 2006. gada 21. novembra vēstuli *M* lūdza *EMEA* precizēt, vai 2006. gada 25. oktobra lēmums, ar kuru apstiprināts lēmums neizveidot invaliditātes komisiju, ir 2006. gada 8. augusta lūguma noraidījums.

9 Ar 2006. gada 29. novembra vēstuli *EMEA* paziņoja *M*, ka tā savā 2006. gada 25. oktobra lēmumā pienācīgi ir uzskatījusi, ka 2006. gada 8. augusta lūgumu nevar uzskatīt par jaunu lūgumu Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumu 59. panta 4. punkta izpratnē un ka tādējādi šis lūgums ir noraidāms minētajā lēmumā izklāstīto iemeslu dēļ.

10 Ar 2007. gada 25. janvāra vēstuli *M* iesniedza sūdzību, lūdzot atsaukt 2006. gada 25. oktobra lēmumu tiktāl, ciktāl ar to noraidīts viņa 2006. gada 8. augusta lūgums. Nākamajā dienā *M* turklāt adresēja *EMEA* pieprasījumu atlīdzināt viņam nodarīto mantisko un morālo kaitējumu.

11 Ar *EMEA* 2007. gada 31. janvāra vēstuli minētā sūdzība un pieprasījums tika noraidīti.

12 2007. gada 19. martā *M* iesniedza Civildienesta tiesai prasību, lūdzot, pirmkārt, atcelt 2006. gada 25. oktobra lēmumu un, otrkārt, piespriest *EMEA* samaksāt EUR 100 000 kā zaudējumus saistībā ar dienesta pārkāpumiem.

13 Ar atsevišķu dokumentu *EMEA* cēla iebildi par minētās prasības nepieņemamību saskaņā ar Pirmās instances tiesas Reglamenta 114. panta 1. punktu, kas *mutatis mutandis* ir piemērojams Civildienesta tiesai saskaņā ar 3. panta 4. punktu Padomes 2004. gada 2. novembra Lēmumā 2004/752/EK, Euratom, ar ko izveido Eiropas Savienības Civildienesta tiesu (OV L 333, 7. lpp.), kamēr nav stājies spēkā Civildienesta tiesas Reglaments, kas notika 2007. gada 1. novembrī.

14 Ar iepriekš minēto rīkojumu lietā *M*/*EMEA*, kas izdots saskaņā ar šo 114. pantu, Civildienesta tiesa, neuzsākot mutvārdu procesu un neatliekot lēmuma par iebildi pieņemšanu līdz galīgajam spriedumam, noraidīja prasību kā nepieņemamu.

15 Civildienesta tiesa uzskatīja, ka prasījumi par atcelšanu, kas vērsti pret 2006. gada 25. oktobra lēmumu tiktāl, ciktāl ar to noraidīts *M* 2006. gada 8. augusta lūgums, esot nepieņemami, jo minētais lēmums ir jāuzskata par tādu, kas tikai apstiprina *EMEA* 2006. gada 31. marta vēstulē ietverto lēmumu, un ka prasījumi, kas vērsti pret šo

lēmumu, ar Civildienesta tiesas 2007. gada 20. aprīļa rīkojumu lietā F-13/07 *L/EMEA* (Krājumā-CDL vēl nav publicēts) jau ir bijuši atzīti par nepieņemamiem sakarā ar novēlotu iepriekšējas sūdzības iesniegšanu.

16 Arī prasījumi par atlīdzību, ņemot vērā cita starpā ciešo saistību starp minētajiem prasījumiem un iepriekš izskatītajiem prasījumiem par atcelšanu, tika noraidīti kā nepieņemami.

Apelācija Pirmās instances tiesā un 2009. gada 6. maija spriedums

17 Ar savu apelācijas sūdzību par iepriekš minēto rīkojumu lietā *M/EMEA* *M* lūdza Pirmās instances tiesu ne tikai atcelt minēto rīkojumu, bet arī lemt par lietas būtību. Savukārt *EMEA* lūdza noraidīt minēto apelācijas sūdzību kā acīmredzami nepamatotu, izvirzot tikai argumentus par *M* celtās prasības nepieņemamību.

18 Pēc tam, kad tā bija apmierinājusi *M* lūgumu tikt uzklausītam mutvārdu procesā, Pirmās instances tiesa ar 2009. gada 6. maija spriedumu atcēla iepriekš minēto rīkojumu lietā *M/EMEA*, uzskatot, ka tajā ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā tiktāl, ciktāl tajā *M* prasījumi par atcelšanu un prasījumi par atlīdzību ir atzīti par nepieņemamiem.

19 Turpinājumā, uzskatot, ka tiesvedības stadija ļauj taisīt galīgo spriedumu lietā Tiesas Statūtu pielikuma 13. panta 1. punkta izpratnē, Pirmās instances tiesa pati pieņēma nolēmumu par lietu. Tā prasījumus par atcelšanu atzina par pieņemamiem un pamatotiem un atcēla 2006. gada 25. oktobra lēmumu. Tā atzina par pieņemamiem arī *M* prasījumus par atlīdzību un piesprieda *EMEA* samaksāt atlīdzību EUR 3000 apmērā par morālo kaitējumu, kas esot nodarīts *M*.

20 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa 2009. gada 6. maija sprieduma 100. punktā norādīja, ka savā Civildienesta tiesai iesniegtajā prasības pieteikumā *M* ir apgalvojis, ka, uzturot savu atteikumu uzsākt invaliditātes atzīšanas procedūru, *EMEA* ir radījusi viņam satraukuma un nenoteiktības stāvokli. Minētā sprieduma 104. punktā Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka aplūkojamajā lietā *M* ir nodarīts morālais kaitējums, kas nevar tikt pilnībā novērsts, atceļot 2006. gada 25. oktobra lēmumu.

Tiesvedība Tiesā

21 Pēc pirmās ģenerāladvokātes ierosinājuma pārskatīt 2009. gada 6. maija spriedumu īpašā palāta, kas paredzēta Tiesas Reglamenta 123.b pantā, ar 2009. gada 24. jūnija lēmumu lietā C-197/09 RX (Krājums, I-12033. lpp.; turpmāk tekstā — "Tiesas 2009. gada 24. jūnija lēmums") nolēma, ka minētais spriedums ir jāpārskata un ka pārskatīšana attieksies uz jautājumu, vai 2009. gada 6. maija spriedums kaitē Kopienu tiesību vienotībai vai konsekvencei tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa, rīkojoties kā apelācijas tiesa, jēdzienu "tiesvedības stadija to ļauj" Tiesas Statūtu 61. panta un minēto statūtu pielikuma 13. panta 1. punkta izpratnē interpretēja tādā veidā, kas tai ļāva pieņemt lietu izskatīšanai un lemt pēc tās būtības, lai gan tai iesniegtā apelācijas sūdzība attiecās uz pirmajā instancē izmantotā risinājuma attiecībā uz iebildi par nepieņemamību pārbaudi un lai gan attiecībā uz strīda aspektu, kas pieņemts izskatīšanai, nekāda uz sacīkstes principu balstīta apspriešana nav notikusi ne minētajā tiesā, ne arī Civildienesta tiesā kā pirmās instances tiesā.

22 Pirmās instances tiesa, izskatot lietu pēc būtības, daļēji apmierināja prasījumu par kaitējuma, kas esot nodarīts *M*, atlīdzināšanu, lai gan, pirmkārt, Civildienesta tiesā izvirzītā procesa jautājuma dēļ nav bijis iespējams veikt uz sacīkstes principu balstītu rakstveida vai mutisku apspriešanu minētajā tiesā un, otrkārt, nav secināms, ka šāda apspriešana būtu notikusi Pirmās instances tiesā. Tādējādi esot nopietni apdraudēta Kopienu tiesību vienotība vai konsekvence tiktāl, ciktāl 2009. gada 6. maija spriedumā par prasījumu par morālā kaitējuma, kas esot nodarīts *M*, atlīdzināšanu tika nospriests pēc būtības.

23 Saistībā ar pārskatīšanas priekšmetu Tiesas 2009. gada 24. jūnija lēmumā precīzāk ir identificēti trīs izskatāmie jautājumi. Pirmais jautājums ir par to, kā jāsaprot "tiesvedības stadija to ļauj" Tiesas Statūtu 61. panta un minēto statūtu pielikuma 13. panta 1. punkta izpratnē tad, ja pirmās instances tiesā — šajā gadījumā Civildienesta tiesā — atbildētājs ir lūdzis tiesu lemt par iebildi par nepieņemamību, neuzsākot apspriest lietu pēc būtības, un ja apelācijas tiesa — šajā gadījumā Pirmās instances tiesa — atceļ pirmās instances tiesas rīkojumu, ar kuru apmierināta minētā iebilde par nepieņemamību.

24 Otrais jautājums ir par to, vai tas, ka apelācijas tiesa — šajā gadījumā Pirmās instances tiesa — pēc tam, kad tā atcēlusi minēto rīkojumu un atzinusi par pieņemamu prasību, tostarp tajā ietvertos prasījumus par atlīdzību, par prasījumu par morālā kaitējuma, kas esot nodarīts prasītājam, atlīdzināšanu lemj pēc būtības, lai gan pirmās instances tiesā — šajā gadījumā Civildienesta tiesā — nav bijusi veikta uz sacīkstes principu balstīta rakstveida vai mutiska apspriešana par šo jautājumu un nav secināms, ka šāda apspriešana būtu notikusi apelācijas tiesā, ir vai nav ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu saistīto prasību, it īpaši prasības ievērot tiesības uz aizstāvību, neievērošana.

25 Gadījumā, ja ir konstatējams, ka ar 2009. gada 6. maija spriedumu ir pārkāpti Tiesas Statūtu 61. pants un minēto statūtu pielikuma 13. panta 1. punkts un/vai nav ievērotas prasības, kas saistītas ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu, it īpaši prasība ievērot tiesības uz aizstāvību, ir jāpārbauda, vai un — attiecīgā gadījumā — kādā mērā minētais spriedums kaitē Kopienu tiesību vienotībai vai konsekvencei.

Par jautājumiem, kas ietilpst pārskatīšanas priekšmetā

26 Vispirms ir jānorāda, ka no Tiesas 2009. gada 24. jūnija lēmuma, tostarp no tā 17. un 20. punkta, izriet, ka pārskatīšana attiecas tikai uz lēmumu piespriest *EMEA* samaksāt prasītājam atlīdzību EUR 3000 apmērā par apgalvoto morālo kaitējumu. Turpretim

2006. gada 25. oktobra lēmuma atcelšana un prasības noraidījums pārējā daļā nav šīs tiesvedības priekšmets. Šī pārskatīšanas tiesvedība ir objektīvas pārbaudes procedūra, kas nav saistīta ar jebkādu lietas dalībnieku iniciatīvu.

27 Savos Tiesai iesniegtajos rakstveida apsvērumos *M* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa esot pareizi piemērojusi jēdzienu "tiesvedības stadija to ļauj" un nav kaitējusi Kopienu tiesību vienotībai vai konsekvencei, ne arī pieļāvusi tiesību uz aizstāvību vai sacīkstes principa neievērošanu. Savukārt visas pārējās ieinteresētās personas, kas iesniegušas apsvērumus Tiesai, būtībā piedāvā sniegt apstiprinošu atbildi uz galveno Tiesas 2009. gada 24. jūnija lēmumā norādīto jautājumu.

Par jēdzienu "tiesvedības stadija to ļauj"

28 Ir jāizskata jautājums, vai un kādā mērā tiesvedības stadija ļauj apelācijas instances tiesai taisīt galīgo spriedumu lietā, ja pirmās instances tiesa ir apmierinājusi atbildētāja celto iebildi par nepieņemamību, neuzsākot apspriest lietu pēc būtības, un ja apelācijas sūdzība par minēto nolēmumu ir izrādījusies pamatota.

29 No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka principā tiesvedības stadija neļauj taisīt galīgo spriedumu, pēc būtības izskatot lietu, kas celta Pirmās instances tiesā, ja Pirmās instances tiesa ir noraidījusi prasību kā nepieņemamu, apmierinot iebildi par nepieņemamību un neatliekot lēmuma par šo iebildi pieņemšanu līdz galīgajam spriedumam (skat. 1994. gada 16. jūnija spriedumu lietā C-39/93 P *SFEI* u.c./Komisija, *Recueil*, I-2681. lpp., 38. punkts; 2002. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-480/99 P *Plant* u.c./Komisija un *South Wales Small Mines*, *Recueil*, I-265. lpp., 57. punkts; 2003. gada 15. maija spriedumu lietā C-193/01 P *Pitsiorlas*/Padome un ECB, *Recueil*, I-4837. lpp., 32. punkts; 2007. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-229/05 P *PKK* un *KNK*/Padome, Krājums, I-439. lpp., 91. un 123. punkts; 2008. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-521/06 P *Athinaïki Techniki*/Komisija, Krājums, I-5829. lpp., 66. punkts, kā arī 2009. gada 9. jūlija spriedumu lietā C-319/07 P *3F*/Komisija, Krājums, I-5963. lpp., 98. punkts).

30 Tomēr zināmos apstākļos ir iespējams lemt par prasības būtību arī tad, ja process pirmajā instancē ir attiecies tikai uz iebildi par nepieņemamību, kuru Pirmās instances tiesa ir apmierinājusi. Tā tas var būt gadījumā, pirmkārt, ja pārsūdzētā sprieduma vai rīkojuma atcelšana noteikti nozīmē konkrētu risinājumu attiecībā uz attiecīgās prasības būtību (šajā sakarā skat. 2000. gada 25. maija spriedumu lietā C-359/98 P *Ca' Pasta*/Komisija, *Recueil*, I-3977. lpp., 32.–36. un 39. punkts) vai, otrkārt, ja prasības atcelt tiesību aktu izskatīšana pēc būtības ir balstīta uz argumentiem, kurus lietas dalībnieki ir izteikuši apelācijas procesa ietvaros saistībā ar pirmās instances tiesas sniegto pamatojumu (šajā sakarā skat. 2001. gada 11. janvāra spriedumus lietā C-389/98 P *Gevaert*/Komisija, *Recueil*, I-65. lpp., 27.–30., 34., 35. un 52.–58. punkts, kā arī lietā C-459/98 P *Martínez del Peral Cagigal*/Komisija, *Recueil*, I-135. lpp., 29., 34. un 48.–54. punkts).

31 Aplūkojamajā lietā tomēr nebija šādu īpašu apstākļu, kas ļautu Pirmās instances tiesai pašai lemt pēc būtības par prasību, ar kuru lūgts piespriest atlīdzību par apgalvoto morālo kaitējumu.

32 Pirmkārt, tiesības uz atlīdzību par apgalvoto morālo kaitējumu neizriet tieši no pārsūdzētā rīkojuma prettiesiskuma, ne arī no strīdīgā tiesību akta prettiesiskuma. No vienas puses, apstākļi, uz kuriem galvenokārt attiecās prasījumu par atlīdzību pamatotības pārbaude, būtībā nav identiski tiem, uz kuriem galvenokārt attiecās pārbaude par to, vai iepriekš minētajā rīkojumā lietā *M*/*EMEA* ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā un vai prasība ir pieņemama, un, no otras puses, — kā to atgādinājusi Pirmās instances tiesa 2009. gada 6. maija sprieduma 103. punktā — šā akta atcelšana kā tāda varētu būt uzskatāma par minētā morālā kaitējuma pietiekamu novēršanu.

33 Otrkārt, apspriešana par prasījumu par atlīdzību pamatotību nav notikusi tiesvedības Civildienesta tiesā laikā un Civildienesta tiesa to nav izvērtējusi arī iepriekš minētajā rīkojumā lietā *M*/*EMEA*, jo šis rīkojums bija izdots tikai attiecībā uz iebildi par nepieņemamību.

34 Līdz ar to Pirmās instances tiesa, lemjot par prasību atlīdzināt morālo kaitējumu, kas esot nodarīts *M*, nav ievērojusi Tiesas judikatūru attiecībā uz nosacījumiem, kuriem ir jābūt izpildītiem, lai varētu uzskatīt, ka tiesvedības stadija ļauj taisīt galīgo spriedumu lietā Tiesas Statūtu 61. panta izpratnē, ja pirmās instances tiesā atbildētājs ir lūdzis tiesu lemt par iebildi par nepieņemamību, neuzsākot apspriest lietu pēc būtības, un ja minētā tiesa šo iebildi par nepieņemamību ir apmierinājusi.

35 Ir tiesa, ka Tiesas Statūtu pielikuma 13. panta 1. punkta, kas reglamentē Pirmās instances tiesas lēmumu gadījumā, ja apelācijas sūdzība ir pamatota, teksts nav pilnīgi identisks minēto statūtu 61. panta pirmajai daļai, kas attiecas uz Tiesu. Tomēr saistībā ar tādu procesuālo situāciju kā aplūkojamajā lietā jēdziens "tiesvedības stadija to ļauj" ir jāinterpretē vienādi sakarā ar minēto normu piemērošanu, neraugoties uz to, ka atšķirībā no šā 13. panta 1. punkta ar minēto 61. pantu Tiesai ir piešķirta rīcības brīvība gadījumos, kad tiesvedības stadija ļauj taisīt galīgo spriedumu, pilnvarojot Tiesu nodot lietu atpakaļ pirmās instances tiesai.

36 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka situācijā, kas ir līdzīga situācijai šajā lietā, kurā izrādījās, ka pirmās instances tiesa kļūdaini bija noraidījusi prasību kā nepieņemamu, apmierinot iebildi par nepieņemamību, neatliekot lēmuma par iebildi pieņemšanu līdz galīgajam spriedumam, Tiesa tikai konstatē, ka tiesvedības stadija neļauj taisīt galīgo spriedumu pēc būtības, un nodod lietu atpakaļ minētajai tiesai, neizmantojot jebkādu rīcības brīvību šajā jautājumā (šajā sakarā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *SFEI* u.c./Komisija, 38. punkts; lietā *Plant* u.c./Komisija un *South Wales Small Mines*, 57. punkts; lietā *Pitsiorlas*/Padome un ECB, 32. punkts; lietā *PKK* un *KNK*/Padome, 91. un 123. punkts; lietā *Athinaïki Techniki*/Komisija, 66. punkts, kā arī lietā *3F*/Komisija, 98. punkts).

37 No iepriekš minētā izriet, ka Pirmās instances tiesa kļūdaini ir interpretējusi jēdzienu "tiesvedības stadija to ļauj" Tiesas Statūtu 61. panta pirmās daļas un minēto statūtu pielikuma 13. panta 1. punkta izpratnē un ir pārkāpusi pēdējo no minētajām normām, uzskatot, ka aplūkojamajā lietā tiesvedības stadija ļauj taisīt galīgo spriedumu attiecībā uz prasījumiem par morālā kaitējuma, kas esot nodarīts *M*, atlīdzināšanu.

Par prasībām, kas saistītas ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu, it īpaši prasību ievērot tiesības uz aizstāvību

38 Ir jāpārbauda, vai Pirmās instances tiesa, pēc būtības lemjot par prasību atlīdzināt prasītājam apgalvoto morālo kaitējumu, — neatkarīgi no šā sprieduma 37. punktā konstatētās kļūdas tiesību piemērošanā — ir pārkāpusi prasības, kas saistītas ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu, it īpaši prasību ievērot tiesības uz aizstāvību.

39 Saskaņā ar Tiesas judikatūru tiesībām uz aizstāvību ir ievērojama nozīme lietas taisnīgas izskatīšanas organizācijā un norisē (šajā sakarā skat. 2000. gada 21. septembra spriedumu lietā C-462/98 P *Mediocurso*/Komisija, *Recueil*, I-7183. lpp., 36. punkts; 2008. gada 8. maija spriedumu lietā C-14/07 *Weiss und Partner*, Krājums, I-3367. lpp., 47. punkts, kā arī 2009. gada 2. aprīļa spriedumu lietā C-394/07 *Gambazzi*, Krājums, I-2563. lpp., 28. punkts).

40 Tiesības uz aizstāvību ietver sacīkstes principu (skat. 2008. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-413/06 P *Bertelsmann* un *Sony Corporation of America*/*Impala*, Krājums, I-4951. lpp., 61. punkts, kā arī 2009. gada 2. decembra spriedumu lietā C-89/08 P Komisija/Īrija u.c., Krājums, I-1124. lpp., 50. punkts).

41 Šis princips ir piemērojams ikvienā procedūrā, kuras rezultātā Kopienu iestāde var pieņemt lēmumu, kas būtiski ietekmē personas intereses (skat. 2001. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-315/99 P *Ismeri Europa*/Revīzijas palāta, *Recueil*, I-5281. lpp., 28. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija u.c., 50. punkts). Parasti tas nozīmē procesa dalībnieku tiesības uz iespēju formulēt nostāju par faktiem un dokumentiem, ar kuriem tiks pamatots tiesas nolēmums, kā arī apspriest tiesā iesniegtos pierādījumus un apsvērumus un tiesību pamatus, ko tiesa ir izvirzījusi pēc savas ierosmes, ar kuriem tā vēlas pamatot savu lēmumu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija u.c., 52. un 55. punkts). Lai izpildītu prasības saistībā ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu, ir svarīgi, lai lietas dalībnieki varētu apspriest faktiskos un tiesiskos apstākļus, kas noteiks tiesvedības iznākumu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija u.c., 56. punkts).

42 Kopienu tiesas nodrošina, lai sacīkstes princips tiktu ievērots gan tajās notiekošajās tiesvedībās, gan arī, lai tās pašas to ievērotu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija u.c., 51. un 54. punkts). Ikvienam Kopienu tiesā izskatāmas lietas dalībniekam, lai kāds arī būtu tā juridiskais statuss, ir jābūt iespējai izmantot sacīkstes principu savā labā. Tādējādi arī Kopienu iestādes, ja tās ir šādas lietas dalībnieki, var uz to atsaukties (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija u.c., 53. punkts).

43 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai aplūkojamajā lietā *EMEA* procesa laikā ir bijusi iespēja sniegt savus apsvērumus par *M* prasījumu par atlīdzību pamatotību.

44 Šajā sakarā ir jānorāda, ka apspriešana Civildienesta tiesā un minētās tiesas veiktais novērtējums, ņemot vērā, ka Pirmās instances tiesa ir apmierinājusi *EMEA* izvirzīto iebildi par nepieņemamību saskaņā ar Pirmās instances tiesas Reglamenta 114. pantu, neuzsākot apspriest lietu pēc būtības un neuzsākot mutvārdu procesu, attiecās vienīgi uz *M* celtās prasības un tajā ietverto prasījumu pieņemamību.

45 Turklāt no procesuālajiem rakstiem, ko lietas dalībnieki iesnieguši apelācijas procesā Pirmās instances tiesā, neizriet, ka *EMEA* būtu formulējusi nostāju par *M* prasījumu par atlīdzību pamatotību. Ne Pirmās instances tiesas 2009. gada 23. janvāra sēdes protokolā, ne 2009. gada 6. maija spriedumā nav arī norādes uz to, ka minētās sēdes laikā būtu apspriesti jautājumi par *M* tiesību saņemt atlīdzību par morālo kaitējumu esamību un par precīzu šo tiesību apjomu.

46 Turklāt Pirmās instances tiesa ne tikai ir veikusi pamatojuma aizstāšanu, bet arī, piespriežot *EMEA* samaksāt atlīdzību, ir grozījusi prasības priekšmetu par sliktu atbildētājai.

47 Tātad, pirmkārt, ir jānoskaidro, vai šo nostājas neformulēšanu un apspriešanas par minētajiem prasījumiem neesamību var pārmest *EMEA*, pamatojoties uz to, ka tā abās instancēs esot brīvprātīgi nolēmusi iekļaut savā aizstāvībā tikai jautājumus par pieņemamību un tādējādi esot apzināti atteikusies aizstāvēt savas intereses attiecībā uz lietas būtību.

48 Iebilde par nepieņemamību, kas paredzēta gan Tiesas Reglamenta 91. pantā, gan Pirmās instances tiesas Reglamenta 114. pantā kā procesa jautājums, procesuālās ekonomijas labad ļauj pirmajā posmā ierobežot apspriešanu un izskatīšanu, attiecinot tās tikai uz jautājumu, vai attiecīgā prasība ir pieņemama. Tātad šis procesa jautājums ļauj novērst situāciju, kurā gan lietas dalībnieku procesuālie raksti, gan tiesas veiktā pārbaude attiecas uz lietas būtību, lai gan prasība ir nepieņemama.

49 Savukārt, ja prasība ir atzīta par pieņemamu, noraidot iebildi par nepieņemamību, vai lēmuma par šo iebildi pieņemšana tiek atlikta līdz galīgajam spriedumam, otrajā posmā ir jānotiek apspriešanai par prasības būtību. Iepriekš minētajās normās ir tieši paredzēts, ka priekšsēdētājs nosaka jaunus termiņus turpmākajām procesuālajām darbībām, ja pieteikums lemt par iebildi par nepieņemamību tiek noraidīts vai lēmuma pieņemšana tiek atlikta līdz galīgajam spriedumam.

50 Tātad ar regulējuma, kas attiecas uz iebildi par nepieņemamību, mērķi nav saderīga prasība atbildētājam, kas cēlis šādu iebildi, piesardzības dēļ tajā pašā brīdī vai, ja pirmās instances tiesas nolēmums ir labvēlīgs atbildētājam, savā atbildes rakstā uz apelācijas sūdzību izvirzīt savus argumentus par lietas būtību.

51 Līdz ar to nevar pārmest *EMEA*, ka tā esot brīvprātīgi atteikusies sniegt savus argumentus par prasījumu par atlīdzību pamatotību.

52 Otrkārt, ir jānoskaidro, vai Pirmās instances tiesas pieeja var tikt attaisnota ar apgalvojumu, ka pat gadījumā, ja nebūtu pieļauts attiecīgais pārkāpums, procesa iznākums nevarētu būt citāds, jo sacīkstes principa neievērošana nebūtu varējusi ietekmēt 2009. gada 6. maija sprieduma saturu un nekaitētu *EMEA* interesēm (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Ismeri Europa*/Revīzijas palāta, 33.–35. punkts; 2002. gada 24. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-74/00 P un C-75/00 P *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija, *Recueil*, I-7869. lpp., 70. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija u.c., 61. punkts).

53 Saskaņā ar Pirmās instances tiesas veikto analīzi 2006. gada 25. oktobra lēmums esot radījis *M* morālo kaitējumu, kas nevarot tikt pilnībā novērsts ar minētā lēmuma atcelšanu, un līdz ar to viņam esot jāpiešķir atlīdzība EUR 3000 apmērā, summa, kas noteikta, ievērojot taisnīguma kritērijus (šajā sakarā skat. tostarp Tiesas 1962. gada 1. marta spriedumu lietā 25/60 *De Bruyn*/Asambleja, *Recueil*, 39. un 60. lpp.; 1978. gada 13. aprīļa spriedumu lietā 75/77 *Mollet*/Komisija, *Recueil*, 897. lpp., 29. punkts, un 2008. gada 21. februāra spriedumu lietā C-348/06 P Komisija/*Girardot*, Krājums, I-833. lpp., 58. punkts, kā arī Pirmās instances tiesas 2008. gada 24. septembra spriedumu lietā T-412/05 *M*/Ombuds, 158. punkts). Tādējādi šī analīze ir saistīta ar patiesu vērtējumu, kas var tikt apstrīdēts.

54 Līdz ar to nevar izslēgt iespēju, ka Pirmās instances tiesas vērtējums varētu būt citāds, ja tā būtu devusi *EMEA* iespēju sniegt savus apsvērumus par prasījumiem par atlīdzību, un ka tādējādi sacīkstes principa ievērošana varētu ietekmēt 2009. gada 6. maija sprieduma saturu.

55 Treškārt un visbeidzot, pretēji tam, ko norādījis *M* savos rakstveida apsvērumos, Pirmās instances tiesas pieeja nevar tikt pamatota arī ar neierobežotu jurisdikciju, kas paredzēta Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumu 91. panta 1. punktā strīdos, kas saistīti ar finansēm, starp Eiropas Kopienām un kādu no Civildienesta noteikumos paredzētajām personām.

56 Saskaņā ar Tiesas judikatūru šī jurisdikcija piešķir Kopienu tiesai uzdevumu tās izskatāmajās lietās rast galīgo risinājumu (skat. 2007. gada 18. decembra spriedumu lietā C-135/06 P *Weißenfels*/Parlaments, Krājums, I-12041. lpp., 67. punkts). Tā ļauj tiesai, pat ja šajā sakarā nav pareizi noformētu prasījumu, ne tikai atcelt [aktu], bet arī, ja nepieciešams, pēc savas ierosmes piespriest atbildētājam samaksāt atlīdzību par morālo kaitējumu, kas radīts tā dienesta vainas dēļ (šajā sakarā skat. 1960. gada 16. decembra spriedumu lietā 44/59 *Fiddelaar*/Komisija, *Recueil*, 1077. un 1093. lpp.; 1970. gada 9. jūlija spriedumu lietā 23/69 *Fiehn*/Komisija, *Recueil*, 547. lpp., 17. punkts, kā arī 1987. gada 27. oktobra spriedumu apvienotajās lietās 176/86 un 177/86 *Houyoux* un *Guery*/Komisija, *Recueil*, 4333. lpp., 16. punkts).

57 Tomēr Kopienu tiesa principā nevar balstīt savu lēmumu uz tiesību pamatu, ko tā izvirzījusi pēc savas ierosmes, pat ja tas ir absolūts pamats, iepriekš neaicinot lietas dalībniekus sniegt savus apsvērumus par minēto pamatu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Īrija u.c., 57. punkts).

58 Līdz ar to nevar uzskatīt, ka neierobežotā jurisdikcija, kura piešķirta Kopienu tiesām strīdos, kas saistīti ar finansēm, starp Kopienu iestādēm un to darbiniekiem, dod šīm tiesām pilnvaras attiecībā uz šādu strīdu neievērot procesuālus noteikumus, kas saistīti ar sacīkstes principu, it īpaši tādā situācijā kā šajā lietā. Turklāt ir jāuzsver, ka aplūkojamajā lietā Pirmās instances tiesa nav pamatojusies uz šo jurisdikciju.

59 No iepriekš minētā izriet, ka aplūkojamajā lietā Pirmās instances tiesa nav sniegusi *EMEA* iespēju noderīgi darīt zināmu savu viedokli par prasījumu par atlīdzību pamatotību un līdz ar to ir pārkāpusi sacīkstes principu, kas izriet no prasībām, kuras ir saistītas ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu.

Par kaitējuma Kopienu tiesību vienotībai vai konsekvencei esamību

60 Ņemot vērā, ka, pirmkārt, Pirmās instances tiesa 2009. gada 6. maija spriedumā kļūdaini ir interpretējusi jēdzienu "tiesvedības stadija to ļauj" Tiesas Statūtu 61. panta pirmās daļas un minēto statūtu pielikuma 13. panta 1. punkta izpratnē un tādējādi pārkāpusi pēdējo no šīm normām, uzskatot, ka tiesvedības stadija ļauj taisīt galīgo spriedumu par visu lietu, un ka, otrkārt, tā nav ievērojusi prasības, kas saistītas ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu, atbilstoši Tiesas 2009. gada 24. jūnija lēmumam ir jāpārbauda, vai un — attiecīgā gadījumā — kādā mērā 2009. gada 6. maija spriedums kaitē Kopienu tiesību vienotībai vai konsekvencei.

61 Šajā sakarā ir jāņem vērā turpmāk izklāstītie aspekti.

62 Pirmkārt, 2009. gada 6. maija spriedums ir pirmais Pirmās instances tiesas nolēmums, ar kuru tā konstatējusi, ka apelācijas sūdzība par Civildienesta tiesas rīkojumu, ar kuru apmierināta iebilde par nepieņemamību, neuzsākot apspriest lietu pēc būtības, ir pamatota. Tas tātad varētu kļūst par precedentu turpmākām lietām.

63 Otrkārt, Pirmās instances tiesa saistībā ar jēdzienu "tiesvedības stadija to ļauj" ir atkāpusies no Tiesas pastāvīgās judikatūras, kā uz to norādīts šā sprieduma 29., 34. un 36. punktā.

64 Treškārt, Pirmās instances tiesas kļūdas attiecas uz diviem procesuālajiem noteikumiem, kas neietilpst tikai Civildienesta tiesību jomā, bet gan ir piemērojami neatkarīgi no attiecīgās jomas.

65 Ceturtkārt un visbeidzot, normām, ko nav ievērojusi Pirmās instances tiesa, ir svarīga loma Kopienu tiesību sistēmā. It īpaši Tiesas Statūti un to pielikums ir daļa no primārajām tiesībām.

66 Ņemot vērā šos apstākļus, tos aplūkojot kopsakarā, ir jāatzīst, ka 2009. gada 6. maija spriedums kaitē Kopienu tiesību vienotībai un konsekvencei tiktāl, ciktāl Pirmās instances tiesa, rīkojoties kā apelācijas tiesa, jēdzienu "tiesvedības stadija to ļauj" Tiesas Statūtu 61. panta un minēto statūtu pielikuma 13. panta 1. punkta izpratnē interpretēja tādā veidā, kas tai ļāva pieņemt lietu izskatīšanai, lemt pēc būtības par prasību atlīdzināt apgalvoto morālo kaitējumu un piespriest *EMEA* samaksāt atlīdzību EUR 3000 apmērā, lai gan tai iesniegtā apelācijas sūdzība attiecās uz pirmajā instancē izmantotā risinājuma attiecībā uz iebildi par nepieņemamību pārbaudi un lai gan attiecībā uz strīda aspektu, kas pieņemts izskatīšanai, nekāda uz sacīkstes principu balstīta apspriešana nav notikusi ne minētajā tiesā, ne arī Civildienesta tiesā kā pirmās instances tiesā.

67 Šajos apstākļos atliek noteikt sekas sakarā ar konstatēto kaitējumu Kopienu tiesību vienotībai un konsekvencei.

68 Tiesas Statūtu 62.b panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka, ja Tiesa konstatē, ka Pirmās instances tiesas lēmums kaitē Kopienu tiesību vienotībai un konsekvencei, tā lietu nodod atkārtotai izskatīšanai Pirmās instances tiesai, kam ir saistoši Tiesas konstatētie tiesību jautājumi. Nododot lietu, Tiesa turklāt var norādīt tās Pirmās instances tiesas lēmuma sekas, kuras attiecībā uz tiesvedībā iesaistītām pusēm jāuzskata par galīgām. Izņēmuma kārtā Tiesa var pati pieņemt galīgo lēmumu, ja, ņemot vērā pārskatīšanas rezultātu, lietas iznākums izriet no konstatētajiem faktiem, ar kuriem pamatots Pirmās instances tiesas lēmums.

69 No tā izriet, ka Tiesa nevar vienīgi konstatēt kaitējumu Kopienu tiesību vienotībai un konsekvencei, nenosakot sekas, kas izriet no šīs konstatācijas attiecībā uz konkrēto strīdu. Līdz ar to aplūkojamajā lietā ir jāatceļ 2009. gada 6. maija spriedums tiktāl, ciktāl

minētā sprieduma rezolutīvās daļas 3) un 5) punktā Pirmās instances tiesa piesprieda *EMEA* samaksāt *M* atlīdzību EUR 3000 apmērā, kā arī atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies procesā Civildienesta tiesā un Pirmās instances tiesā.

70 Ņemot vērā, ka kaitējums Kopienu tiesību vienotībai un konsekvencei aplūkojamajā lietā izriet no jēdziena "tiesvedības stadija to ļauj" kļūdainas interpretācijas un sacīkstes principa neievērošanas, Tiesa pati nevar pieņemt galīgo lēmumu saskaņā ar Tiesas Statūtu 62.b panta pirmās daļas pēdējo teikumu.

71 Līdz ar to lieta tiktāl, ciktāl tā attiecas uz prasījumiem par morālā kaitējuma, kas esot nodarīts *M*, atlīdzināšanu, ir jānodod atpakaļ Eiropas Savienības Vispārējai tiesai, lai ļautu *EMEA* sniegt savus argumentus par šo prasījumu pamatotību.

Par tiesāšanās izdevumiem

72 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 123.e panta pēdējo daļu, ja pārskatāmais Pirmās instances tiesas nolēmums ir pieņemts saskaņā ar EKL 225. panta 2. punktu, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.

73 Tā kā nav īpašu noteikumu, kas reglamentētu tiesāšanās izdevumu sadali pārskatīšanas procesā, ir jānolemj, ka Tiesas Statūtu 23. pantā paredzētās ieinteresētās personas, kā arī procesa Pirmās instances tiesā dalībnieki, kas snieguši Tiesai procesuālos rakstus vai rakstveida apsvērumus par jautājumiem, kas ietilpst pārskatīšanas priekšmetā, savus tiesāšanās izdevumus, kas saistīti ar pārskatīšanas procesu, sedz paši.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas (apelācijas palāta) 2009. gada 6. maija spriedums lietā T-12/08 P *M*/*EMEA* kaitē Kopienu tiesību vienotībai un konsekvencei tiktāl, ciktāl minētā Pirmās instances tiesa, rīkojoties kā apelācijas tiesa, jēdzienu "tiesvedības stadija to ļauj" Tiesas Statūtu 61. panta un minēto statūtu pielikuma 13. panta 1. punkta izpratnē interpretēja tādā veidā, kas tai ļāva pieņemt lietu izskatīšanai, lemt pēc būtības par prasību atlīdzināt apgalvoto morālo kaitējumu un piespriest Eiropas Zāļu aģentūrai (*EMEA*) samaksāt atlīdzību EUR 3000 apmērā, lai gan tai iesniegtā apelācijas sūdzība attiecās uz pirmajā instancē izmantotā risinājuma attiecībā uz iebildi par nepieņemamību pārbaudi un lai gan attiecībā uz strīda aspektu, kas pieņemts izskatīšanai, nekāda uz sacīkstes principu balstīta apspriešana nav notikusi ne minētajā tiesā, ne arī Eiropas Savienības Civildienesta tiesā kā pirmās instances tiesā;

2) atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas (apelācijas palāta) 2009. gada 6. maija sprieduma lietā T-12/08 P *M*/*EMEA* rezolutīvās daļas 3) un 5) punktu;

3) nosūtīt lietu Eiropas Savienības Vispārējai tiesai;

4) *M*, Eiropas Zāļu aģentūra, Itālijas Republika, Polijas Republika, Eiropas Parlaments, Eiropas Savienības Padome un Eiropas Komisija savus tiesāšanās izdevumus, kas saistīti ar pārskatīšanas procesu, sedz paši.

[Paraksti]